

**SCHRIFTELIJKE VRAAG**

nr. 402  
van **PETER VAN ROMPUY**  
datum: 19 maart 2018

---

aan **PHILIPPE MUYTERS**  
VLAAMS MINISTER VAN WERK, ECONOMIE, INNOVATIE EN SPORT

---

*Werken in Brussel - Pendelen vanuit Vlaams-Brabant en de Vlaamse Rand*

In zijn antwoord op schriftelijke vraag nr. 183 van collega An Christiaens, ingediend op 3 januari 2018, aangaande de in- en uitstroom van hoogopgeleiden in Limburg stelt de minister het volgende: "In absolute aantallen telt elke Vlaamse provincie meer hooggeschoolde uitgaande pendel dan inkomende. Dit omwille van Brussel waar zeer veel Vlamingen werken, vooral dan Vlamingen uit Vlaams-Brabant, Oost-Vlaanderen en Antwerpen. Voor West-Vlaanderen is de impact van Brussel minder groot en zien we vooral uitgaande hooggeschoolde pendel naar Oost-Vlaanderen. Vanuit Limburg is de hooggeschoolde pendel richting Brussel het kleinst, maar zien we pendel richting Vlaams-Brabant, Antwerpen en Nederland."

1. Kan de minister een overzicht geven per jaar van de pendelarbeid, naar onderwijsniveau, van Vlaams-Brabant en de Vlaamse Rand naar Brussel, gedurende de laatste tien jaar?
2. Hoe kijkt de minister tegen deze evolutie aan?

**ANTWOORD**

op vraag nr. 402 van 19 maart 2018

van **PETER VAN ROMPUY**

1. Hieronder vindt u cijfers over de pendel van Vlaams-Brabant naar Brussel gedurende de afgelopen 10 jaar. De cijfers zijn afkomstig uit de Enquête naar de Arbeidskrachten, waardoor rekening moet worden gehouden met een zekere foutenmarge. Om deze reden (en privacy-regels) worden de cijfers afgerond op honderdtallen, maar ook daarnaast kunnen schommelingen tussen verschillende jaren steeds te wijten zijn aan steekproefvariaties.

In de data waarover mijn administratie beschikt wordt de werkplaats nog maar sinds 2007 bijgehouden, dit is dus het oudste jaar waarvoor de pendel in kaart gebracht kan worden. Het gaat daarbij steeds om personen die wonen in de provincie Vlaams-Brabant, en werken in het Brussels Gewest. Sinds 2015 werd de informatie verfijnd en is ook het arrondissement van de woonplaats gekend, waardoor het onderscheid tussen de arrondissementen Halle-Vilvoorde en Leuven gemaakt kan worden. Een precieze afbakening van de 19 gemeenten van de Vlaamse Rand is op basis van deze data echter niet mogelijk.

Naast deze enquêtedata bestaan er ook administratieve pendeldata waarin wél gemeentelijke cijfers beschikbaar zijn, maar hierin is het onderwijsniveau van de pendelaars niet gekend. U kan deze cijfers raadplegen op [http://www.steunpuntwerk.be/cijfers?field\\_collectie\\_tid=All&field\\_indicator\\_tid=541&items\\_per\\_page=50](http://www.steunpuntwerk.be/cijfers?field_collectie_tid=All&field_indicator_tid=541&items_per_page=50)

Om uw vraag tijdig te kunnen beantwoorden werden enkel de jaren 2007, 2010, 2014, 2015 en 2016 geanalyseerd. De cijfers voor het jaar 2017 zijn nog niet beschikbaar.

**Tabel: Pendel van Vlaams-Brabant naar Brussel, volgens opleidingsniveau**

|                        | <b>2007</b> | <b>2010</b> | <b>2014</b> | <b>2015</b> | <b>2016</b> |
|------------------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| <b>Laaggeschoold</b>   | 18.800      | 16.500      | 15.800      | 13.900      | 12.200      |
| <b>Middengeschoold</b> | 42.800      | 38.900      | 35.800      | 39.800      | 35.600      |
| <b>Hooggeschoold</b>   | 72.100      | 73.300      | 82.200      | 74.800      | 75.700      |
| <b>Totaal</b>          | 133.700     | 128.700     | 133.800     | 128.500     | 123.500     |

|                        | <b>2007</b> | <b>2010</b> | <b>2014</b> | <b>2015</b> | <b>2016</b> |
|------------------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| <b>Laaggeschoold</b>   | 14,0%       | 12,8%       | 11,8%       | 10,8%       | 9,9%        |
| <b>Middengeschoold</b> | 32,0%       | 30,2%       | 26,8%       | 31,0%       | 28,8%       |
| <b>Hooggeschoold</b>   | 53,9%       | 56,9%       | 61,4%       | 58,2%       | 61,3%       |
| <b>Totaal</b>          | 100,0%      | 100,0%      | 100,0%      | 100,0%      | 100,0%      |

**Tabel: Pendel van Vlaams-Brabant naar Brussel, volgens opleidingsniveau en arrondissement van de woonplaats**

|                       | 2016                 |                   |                      | 2015                 |                   |                      |
|-----------------------|----------------------|-------------------|----------------------|----------------------|-------------------|----------------------|
|                       | Arr. Halle-Vilvoorde | Arr. Leuven       | Prov. Vlaams-Brabant | Arr. Halle-Vilvoorde | Arr. Leuven       | Prov. Vlaams-Brabant |
| <b>Laaggeschoold</b>  | 11.200               | Niet betrouwbaar* | 12.200               | 13.100               | Niet betrouwbaar* | 13.900               |
| <b>Middengeshoold</b> | 27.500               | 8.100             | 35.600               | 33.000               | 6.700             | 39.700               |
| <b>Hooggeschoold</b>  | 51.900               | 23.800            | 75.700               | 56.500               | 18.400            | 74.900               |
| <b>Totaal</b>         | 90.600               | 32.900            | 123.500              | 102.600              | 25.900            | 128.500              |

\*: Aantallen van minder dan 5.000 personen zijn niet statistisch betrouwbaar, en worden dus niet weergegeven.

**Tabel: Vergelijking van het opleidingsniveau van pendelaars naar Brussel met het totaal aantal werkenden uit de arrondissementen Halle-Vilvoorde en Leuven (2016)**

|                       | Arr. Halle-Vilvoorde |                | Arr. Leuven         |                |
|-----------------------|----------------------|----------------|---------------------|----------------|
|                       | Pendel naar Brussel  | Alle werkenden | Pendel naar Brussel | Alle werkenden |
| <b>Laaggeschoold</b>  | 12,4%                | 14,7%          | 3,0%                | 8,7%           |
| <b>Middengeshoold</b> | 30,4%                | 36,0%          | 24,6%               | 37,8%          |
| <b>Hooggeschoold</b>  | 57,3%                | 49,2%          | 72,4%               | 53,6%          |
| <b>Totaal</b>         | 100,0%               | 100,0%         | 100,0%              | 100,0%         |

2. Het overzicht van de pendel vanuit Vlaams-Brabant naar Brussel toont een relatief stabiel beeld doorheen de laatste 10 jaar. De enige trend die zichtbaar is, is een daling van het aandeel laaggeschoolde pendelaars naar Brussel. Deze komt echter overeen met de algemene daling van het aantal laaggeschoolden in de bevolking, en is dus geen aanduiding dat de tewerkstellingskansen van laaggeschoolden in Brussel verslechterd zouden zijn. Het aandeel laaggeschoolde werkenden is in Vlaams-Brabant (net als in de rest van Vlaanderen) gedaald, van 17,3% in 2007 tot 11,5% in 2016 (zie tabel hieronder).

Zowel in het arrondissement Halle-Vilvoorde als in het arrondissement Leuven vinden we meer hooggeschoolden onder de pendelaars naar Brussel dan gemiddeld, en minder laag- of middengeshoolden. In absolute aantallen zijn er wel behoorlijk veel laaggeschoolden uit Halle-Vilvoorde die gaan werken in Brussel, terwijl in Leuven de meeste laaggeschoolden werken in de eigen streek.

**Tabel: Verdeling van de werkenden in Vlaams-Brabant, volgens opleidingsniveau**

|                       | 2007  | 2016  |
|-----------------------|-------|-------|
| <b>Laaggeschoold</b>  | 17,3% | 11,5% |
| <b>Middengeshoold</b> | 37,7% | 36,9% |
| <b>Hooggeschoold</b>  | 45,0% | 51,5% |